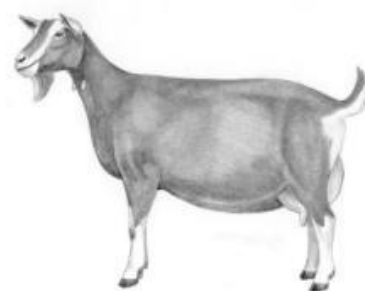

LANDELIJKE FOKGROEP TOGGENBURGER

2006-2015

**Vervolg op 10 jaar Fokgroep
in Vogelvlucht 1996-2005**

De Toggenburger is een rustige, vriendelijke, stevige en compacte gebouwde geit die prima als melkgeit of als zogende geit gehouden kan worden. Daarnaast staat het ras bekend om haar dubbeldoel kwaliteiten voor melk en vlees.....

2006-2015

UITGAVE VAN LANDELIJKE FOKGROEP TOGGENBURGER

Fokcommissie van de Nederlandse Organisatie voor de Geitenfokkerij

Voorwoord

Na de oprichting van de Fokgroepen door de NOG werd de eerste bijeenkomst met alle Fokgroepen op 20 mei 1995 in Heerde gehouden.

Het nieuwe bestuur dat door de NOG werd benoemd bestond uit Doede de Jong, Jan Lanting, Henk Schenk, Teunis Rorije en Hans Half.

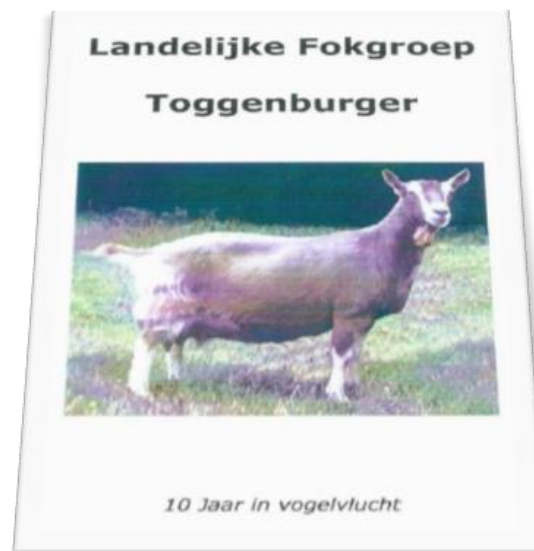
Voortaan zouden de fokkers van de Toggenburger het fokbeleid bepalen, in plaats van de Geitenfokverenigingen en de bonden. Jarenlang werd het als knelpunt ervaren dat niet-Toggenburger fokkers zich een mening moesten vormen over het fokkerijbeleid voor de Toggenburger geit, dat is nu verleden tijd.

Het jaar 2006 stond voor de fokgroep in het teken van 10 jaar Landelijke Fokgroep Toggenburger. Hoewel officieel van start in 1995, hebben we de eerste bijeenkomst in 1996 gehad.

Het bestuur van de Landelijke Fokgroep Toggenburger werd in 2006 gevormd door:

Doede de Jong	-voorzitter
Mariëlle Schenk	-secretaris
Roel Geerling	-penningmeester
Jan Lanting	-bestuurslid
Lenze van Weperen	-bestuurslid
Jan van Burgsteden	-adviseur

In 2006, in het elfde jaar van het bestaan vond het bestuur van de Landelijke Fokgroep Toggenburger het een geschikt moment om de belangrijkste gebeurtenissen van de eerste tien jaar te bundelen in het boekje:

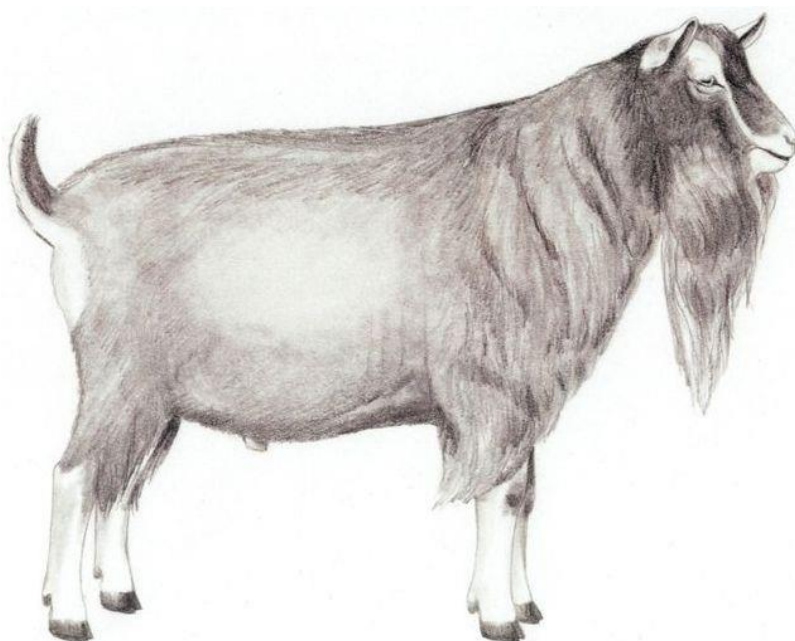
Editie uit 2006

NU, IN 2018, ZIJN DE VOLGENDE TIEN JAREN

2006–2015

DOOR HET BESTUUR VAN DE FOKGROEP GEBUNDELD IN EEN VERVOLG UITGAVE.

Landelijke Fokgroep Toggenburger

De Toggenburgergeit is een rustige, vriendelijke, stevige en compacte gebouwde geit die prima als melkgeit of als zogende geit gehouden kan worden. Daarnaast staat het ras bekend om haar dubbeldoel kwaliteiten voor melk en vlees.

De Toggenburger fokgroep

De bewaking, instandhouding en het eventuele verbeteren van het ras is in overleg met alle Toggenburger houders binnen de NOG en in handen van de Toggenburger fokcommissie welke samengesteld is uit de leden. Deze hebben tot taak de bewaking van het Toggenburger ras zowel in kwantiteit als in kwaliteit.

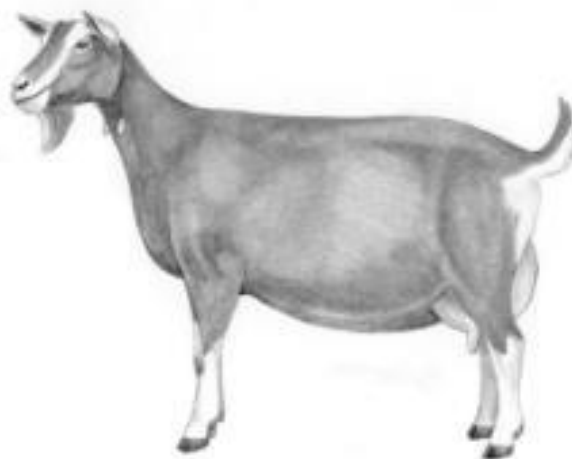
De bestaande regels en afspraken worden periodiek op hun verdiensten beoordeeld en indien nodig aangepast.

Na gebleken geschiktheid worden deze regels en afspraken aan het fokreglement (na goedkeuring van de vergadering) toegevoegd en /of gewijzigd.

De Toggenburger fokgroep

Iedere Toggenburger geitenhouder welke lid is bij een aangesloten geitenfokvereniging binnen de NOG is automatisch lid en heeft inspraak.

Op de website www.toggenburger.nl vindt u heel veel interessante informatie en foto's over de Nederlandse Toggenburgergeit.

2006:

Notulen van de algemene ledenvergadering gehouden op zaterdag 11 november 2006 in zaal Zwanikken te Oene. Aanwezig 40 belangstellenden.

Opening. De voorzitter heet eenieder welkom. Het is weer tijd voor onze najaarsbijeenkomst. We vieren dit jaar ons jubileumjaar. We hebben in het voorjaar een fantastische studiedag mogen beleven in Friesland. Iedere deelnemer heeft een leuk herinnering ontvangen aan 10 jaar Landelijke Fokgroep Toggenburger. We zijn traditioneel geworden in de activiteiten die we organiseren.

10 jaar Toggenburger Fokgroep in Woord en Beeld.

Dhr. Van Weperen is druk bezig geweest met het omzetten van een aantal oude video-opnamen op CD-rom. Helaas laat, ondanks een laatste check gisteravond, de apparatuur ons in de steek. De beamer start niet. Niet getreurd, want dan doen we het gewoon met het kleine schermje van de laptop. Daarop worden de films getoond die door o.a. wijlen dhr. Valk zijn gemaakt van de keuringen die we in de eerste jaren van ons bestaan organiseerden. Gezamenlijk worden herinneringen opgehaald. Eenieder vond het erg leuk om de films weer eens te zien.

Studiedag

Dit jaar waren we te gast in het Friese Nye- en Oldeholtpade.

Het centrale thema van de studiedag 2006 was: “Hoe kom je tot een doelgerichte fokkerij?”

Immers, selectie in fokkerij betekent keuzes maken. Hoe doen we dat en waar baseren we ons op? Belangrijke vragen waar iedere fokker mee bezig is en waarop het antwoord meestal niet altijd eenvoudig is. Wat zijn de kwaliteiten van bepaalde dieren en hoe kunnen we die zo optimaal mogelijk benutten? Als we bepaalde eigenschappen willen verbeteren, welke bok is dan eigenlijk de juiste bok? In woord en beeld werden we door Jan van Burgsteden meegenomen in een boeiende lezing over doelgerichte fokkerij, gevolgd door een interessante discussie. Willen we in staat zijn om te komen tot een doelgerichte fokkerij, dan is het verzamelen van gegevens over onze dieren van zeer groot belang. Dit betekent dat geboortebereichten volledig moeten worden ingevuld en dat die gegevens ook moeten worden geregistreerd en bewaard, zodat we daar allemaal ons voordeel mee kunnen doen. Dit vergt de nodige inspanningen van iedereen!

's Middags waren we te gast bij de familie Ponne in Oldeholtpade. Door Willem Voskamp werden we uitgenodigd om te keuren en de dieren te beoordelen. De focus op het ideaaltype is van eminent belang en bepalend voor een goede Toggenburger fokkerij. Iedere deelnemer aan de studiedag heeft een aandenken ontvangen over 10 jaar Landelijke Fokgroep Toggenburger.

2007:

Jaarverslag

Op de laatste zaterdag in mei is weer een studiedag georganiseerd. Deze keer waren we te gast bij Hans Half. Hij heeft de aanwezigen meegenomen naar het begin van zijn fokkerij en inzicht gegeven in de keuzes die hij in zijn fokkerij heeft gemaakt en tot welke resultaten dat heeft geleid. Het leuke aan het verhaal van Hans was dat het zo herkenbaar is voor iedereen. Soms verwacht je veel van een bepaalde combinatie, maar blijkt dat heel anders uit te pakken. Een andere keer heb je onverwacht een lot uit de loterij en fok je een dier waar je vervolgens ook vele goede nakomelingen uit krijgt. Maar, fokken is niet alleen gokken. Duidelijk is wel dat er veel puzzelwerk aan vooraf gaat, waarbij ons bokken- en bokmoederboek een ideaal naslagwerk is! Gaandeweg de jaren leer je steeds meer bloedlijnen kennen en de goede en minder goede eigenschappen daarvan. Gelet op zijn ervaringen heeft Hans ook aandacht gevraagd voor de bruine aanslag in het witte tekeningsbeeld. Zijn ervaringen zijn dat het moeilijk is om die eigenschap er weer uit te fokken. In de middag hebben we onze kennis over het ras in de praktijk gebracht. Het is immers van groot belang dat we de juiste raseigenschappen op het netvlies hebben bij het beoefenen van de fokkerij. Diverse geiten en bokken hebben we met elkaar beoordeeld. Bij de plenaire bespreking bleek dat de aanwezigen goed in staat zijn om de raseigenschappen op de juiste wijze te beoordelen en te kwalificeren. Al met al weer een geslaagde dag, waarbij het nuttige en het aangename werd verenigd in een bijzondere, onze fokgroep zeer passende ambiance.

Hans Half met zijn Toggenburger geiten

Het voorstel is aangenomen om een certificaat Modelgeit/bok in te stellen voor geiten en bokken die zijn ingeschreven in het stamboek met een algemeen voorkomen van 90 punten of meer en heeft alleen betrekking op levende dieren. Dit certificaat geeft de fokgroep in eigen beheer uit en is geen predicaat van de N.O.G. De fokkers moeten het certificaat zelf aanvragen bij het secretariaat.

2008:

De jaarlijkse studiedag op 31 mei stond dit keer in het teken van stalbezoeken. We waren te gast bij de heren Van Waard en Houtman in Noord-Holland, alwaar we hartelijk werden ontvangen. De heer Van Waard heeft ons voorgehouden dat we veel meer waarde moeten hechten aan de oudere bokken. Niet alleen maar ieder jaar fokken met een jong boklam, maar bokken de kans geven om ouder te worden en zich te bewijzen. We werden getrakteerd op een keur aan geiten en bokken. Fok technisch gezien kiest hij het liefst voor de geiten met veel bot. Het is makkelijker te verfijnen, dan het bot er weer in te fokken. Oh ja, en toiletteren doe je alleen jezelf, niet je geit! Durf de geit te showen zoals ze is en onthoud: kort haar fokken kan echt! De heer Houtman heeft in zijn lange loopbaan als Toggenburger geitenfokker evenzeer veel kennis opgedaan. Zijn focus ligt op rastype, maar ook aandacht voor de melkgift van de geit. Zijn Bella's vertegenwoordigen een oude bloedlijn. Ook de heer Houtman onderstreepte het belang van geduld in de fokkerij. Wacht de fokresultaten van de bok af, voordat je wisselt. De Vereniging Noord-Holland heeft gelukkig altijd een aantal verenigingsbokken, die langer meegaan dan één seizoen.

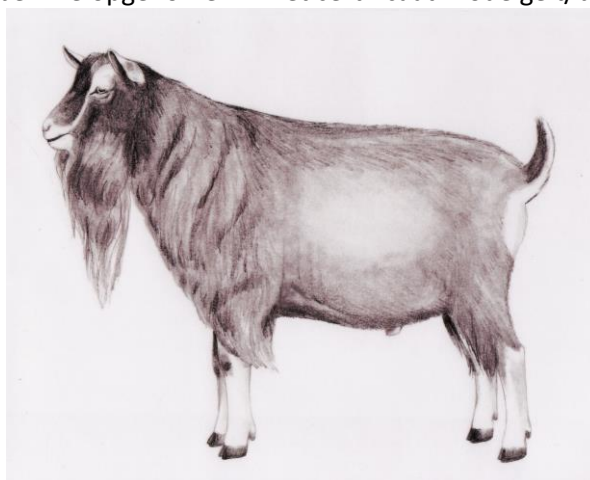
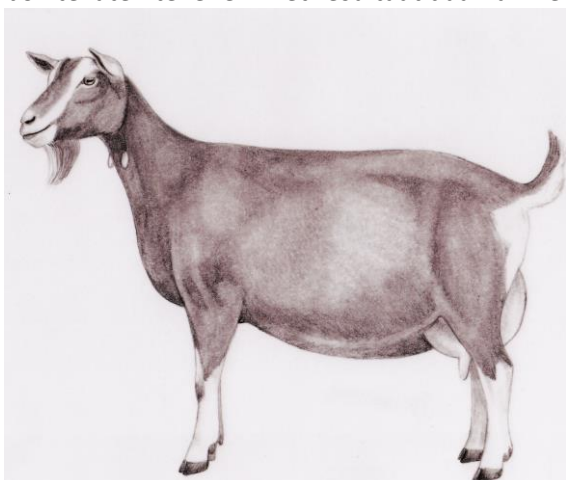
De heer A. Houtman met zijn Toggenburger geit Bella 83.

Studiedag in Noord Holland 2008. De Heer J. de Waard met zijn Toggenburger geiten

True Type

Het bestuur is gaan werken aan de opdracht van de N.O.G. om een ideaaltype Toggenburger geit en bok te laten tekenen. Het resultaat daarvan hebben we opgenomen in het certificaat Modelgeit/bok.

De Toggenburger fokkers hebben vorig jaar besloten om een eigen certificaat uit te geven aan dieren die excellente rasvertegenwoordigers zijn. Tijdens de ledenvergadering op 8 november zijn de certificaten uitgereikt aan de geitenhouders die "Modelgeiten- en bokken" op stal hebben staan.

2009:

Jaarverslag

Introductie van de nieuwe website; gebouwd en verzorgd door Michelle Besseling.

Onze website heeft in 2009 een ware metamorfose ondergaan. Michelle Besseling en Jan van Burgsteden zijn beiden vol enthousiasme begonnen aan het bouwen van een goede informatievoorziening over de Toggenburger. Niet voor niets stond dit thema centraal tijdens onze jaarvergadering in november. Daar zijn diverse tips van de sluier opgelicht en Michelle en Jan in het zonnetje gezet. Het is per slot van rekening allemaal liefdewerk oud papier, maar levert voor liefhebbers, fokkers of geïnteresseerden in de Toggenburger veel waardevolle informatie.

Uit de Notulen: Het programma van vandaag staat vooral in het teken van onze geheel vernieuwde website, die gaat vandaag de lucht in! Michelle Besseling en Jan van Burgsteden hebben daar samen veel tijd aan besteed. Het archief van Jan van Burgsteden is gedigitaliseerd en daar zijn we heel blij mee. Vanmiddag gaan we u het nodige laten zien van de website, u als select gezelschap kan daar als eerste kennis van nemen.

Website. Michelle Besseling geeft aan de hand van de opbouw van de website inzage in de mogelijkheden en wat er zoal te vinden is. Een aantal onderdelen moet nog nader worden uitgewerkt. Er worden suggesties aan de hand gedaan, die worden meegenomen.

Bijzonder element is "uit de oude doos". Ga daar op uw gemak eens voor zitten. Op de website staan ook de modelgeiten/bokken afgebeeld met afstamming. De aanwezigen worden meegenomen in de fokkerij van Nellie 51 en Elske 48. Kortom, de website biedt veel mogelijkheden, die worden nog verder uitgebreid. We hebben daarmee als fokgroep weer een onderscheidend element.

De studiedag is daar ook altijd een goed voorbeeld van. We hebben in een kijkje mogen nemen in de fokkerij van de heren Speelman en Popken. Een prima dag om ervaringen uit te wisselen en onze ras kennis te vergroten.

Voor onze jaarlijkse studiedag in mei zijn we dit jaar teruggekeerd naar Drenthe. Na een aantal jaar afwezigheid in de bakermat van de Toggenburger fokkerij, vond het bestuur dit jaar de samenwerking met geitenfokvereniging Drenthe voor de organisatie van onze jaarlijkse studiedag. In de manege in Stuifzand werden door de families Speelman en Popken kwalitatief zeer goede dieren getoond, zowel geiten als bokken. We zijn onder leiding van Willem Voskamp weer meegenomen in het leren kennen van de raskenmerken en kwaliteiten van het Toggenburger geitenras. Door de aanwezigheid van geiten- en boklammeren konden de aanwezigen ook oefenen met het herkennen van de kwaliteiten bij jonge dieren. Voor de selectie in de fokkerij immers ook een belangrijk aspect. We konden met zijn allen terugkijken op een geslaagde, zonnige dag.

Studiedag in Manege te Stuifzand (Drenthe) 2009

2010:

Ondanks de Q-koorts en dankzij super enthousiaste Toggenburger fokkers Piet van Leeuwen, John Hazendonk en Niko den Braber, hebben we eind mei wederom een zeer geslaagde studiedag kunnen organiseren. We waren dit jaar te gast bij de familie Van Leeuwen in het Land van Maas en Waal. We mochten genieten van een zeer goede tot uitstekende kwaliteit geiten en bokken die onderwerp waren van ons jaarlijks bijleren over het ras. We mogen er trots op zijn dat we met elkaar in een ontspannen en open sfeer kunnen discussiëren over hoe we het ras moeten beoordelen, waar kwaliteiten van individuele dieren zitten en waar verbeterpunten wenselijk zijn. De genoemde fokkers hebben ons uitgelegd waar zij specifiek op letten in hun fokkerij. Aandachtspunt bij alle drie is voldoende bot in de dieren te hebben, waakzaam zijn voor verfijning.

Studiedag in Boven Leeuwen 2010

Jaarvergadering

We zijn, zoals in 2009 aangekondigd, in 2010 aan de slag gegaan met de status van de Toggenburger als Zeldzaam Huisdierras. In dat kader heeft Hinke Fiona Cnossen tijdens onze ledenvergadering een presentatie gehouden over de Stichting Zeldzame Huisdierrassen. Twee vragen stonden daarin centraal: is de Nederlandse Toggenburger een Nederlands ras? Is de Nederlandse Toggenburger een zeldzaam ras? Vastgesteld kan worden dat de Nederlandse Toggenburger een Nederlands ras is. Helaas wijzen de cijfers uit dat onze geliefde Toggenburger ook een zeldzaam ras is. De effectieve fokpopulatie gaat met rasse schreden achteruit.

Hoe kom je nu zo bij een Toggenburger, dat is ook de vraag die we aan veel fokkers en geitenhouders hebben gesteld, zo ook aan dhr. Schreur. Hij heeft ons als gedreven fokker meegenomen in zijn jarenlange fokkerij, die heeft geresulteerd in de voor velen bekende foklijn van de Coby's, ondersteund met mooie foto's. Opvallend is, dat het hebben van kinderen vaak een aanleiding is om aan het houden van geiten te beginnen.

2011:

Na vele jaren van het ontbreken van een echte Toggenburger keuring, heeft de fokgroep in 2011 weer een eigen keuring georganiseerd. We hebben dat gedaan in samenwerking met de Stichting Dag van het Schaap. De keuring werd gehouden op 18 juni op het terrein van de K.N.H.S. te Ermelo. De termijn waarbinnen alles geregeld moest worden was krap, mede vanwege aanvankelijke onduidelijkheid over de regels rondom Q-koorts. Wij zijn er als bestuur trots op dat we in staat zijn geweest om een kleine 60 geiten tentoon te stellen en danken alle deelnemende geitenhouders en helpers tijdens deze dag voor hun enthousiasme en inzet!

Keuring van de Fokgroep in Ermelo tijdens de Dag van het Schaap 2011

2011 is het jaar waarin de Nederlandse Toggenburger geit officieel door de Stichting Zeldzame Huisdierrassen is erkend als zeldzaam huisdierras. Dit feit is historisch te noemen. Enerzijds kunnen we daarmee vaststellen dat de Toggenburger een echt Nederlands ras is. Dat is toch te danken aan vele enthousiaste fokkers, die zich in de afgelopen eeuw hebben ingezet voor het fokken van geiten en bokken binnen de authentieke rasstandaard. De Nederlandse Toggenburger van vandaag ziet er nog uit, zoals onze voorouders het hebben beschreven. Anderzijds is het natuurlijk jammer te moeten constateren dat de erkenning als zeldzaam ras aantoont dat de veranderingen in de samenleving van invloed zijn op de kans om een substantiële actieve fokpopulatie van een ras in stand te houden. Aan ons allen, liefhebbers en fokkers van de Nederlandse Toggenburger geit de schone taak om ervoor te zorgen dat het ras niet in de vergetelheid raakt en het liefst op meer liefhebbers en fokkers kan rekenen dan nu.

Van de website SZH:

Nederlandse Toggenburger geit
www.toggenburger.nl

Rasbeschrijving

De Nederlandse Toggenburger geit is een compacte, enigszins grofgebouwde geit. Kruishoogte en romplengete moeten als het ware een vierkant blok vormen. Wisselend komen in het ras gehoornde en ongehoornde dieren voor.

In combinatie met de witte aftekening is de meest ideale kleur melkchocoladebruin of lakzwart. De kleur kan variëren van zwart, donkerbruin tot zeer lichtbruin met een witte aftekening (het zogenaamde masker) op de kop. De beharing van geiten is kort en glad met vaak wat langere haren op de rug en aan de dijen, ook wel kam en broek genaamd. De kop is vrij kort en breed, met brede kaken. Het neusbeen is recht, maar kent wel een duidelijke insnijding onder de ogen. De voorhand is breed en diep. De middenhand is ruim en diep. Bokken hebben een zwaardere brede voorhand en smallere achterhand. In combinatie met de langere haren aan de voorhand, en een lange baard maakt een bok in lichaamsbouw een robuustere indruk dan de geit.

Geschiedenis

De Nederlandse Toggenburger geit is ontstaan uit kruisingen tussen de toenmalige Drentse landgeit en de Zwitserse Toggenburger geit. De eerste paringen hebben plaatsgevonden eind 19e eeuw, toen Groningse boeren na een reisje naar Zwitserland Toggenburger geiten hadden meegenomen. Doel van deze paringen was om de kwaliteit van de melkgift van de eigen geitenstapel te verbeteren. In de arme Drentse gemeenschappen op de al even arme zand- en veengronden was de geit een belangrijk bezit. Verbetering van de geitenstapel was dan ook van groot belang, aangezien melkgift en het vlees van de geiten en bokken een belangrijke bron van eiwitrijk voedsel vormden voor de eigenaren. De Nederlandse Toggenburger geit is daarmee ook een 'dubbeldoel' geit, die haar ontstaansgeschiedenis kent in Drenthe.

In de overige provincies werden vooral witte geiten gehouden. Het heeft tot de jaren 60 van de vorige eeuw geduurd, voordat de Nederlandse Toggenburger geit zich verder over het land verspreidde.

Inmiddels is de Nederlandse Toggenburger geit in iedere provincie in Nederland terug te vinden. Daar waar in de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw het ras kon rekenen op veel enthousiaste fokkers, is met name sinds de jaren 90 sprake van een sterke afname van het aantal dieren, zodanig dat er sprake is van een kwetsbaar ras.

Gebruik

De Nederlandse Toggenburger geit heeft een rustig en vriendelijk karakter dat vooral als hobbydier gehouden. De gebruikswaarde 'melkgeit' is een raskenmerk. Het is een sober dier dat geen hoge eisen stelt aan de melkbaarheid. De geiten worden vaak nog gehouden voor de melk, al komt het steeds meer voor dat ze worden gehouden als gezelschapsdier of op kinderboerderijen naast andere landbouwhuisdieren.

Fokkerijorganisaties De Nederlandse Organisatie voor de Geitenfokkerij (NOG) fokcommissie Toggenburger beheert het stamboek.

Smalle basis bedreiging voor de Nederlandse Toggenburger

Doede de Jong uit het Friese Spannum is, naast zijn werk als directeur van accountantskantoor Accon-AVM en agrarisch adviseur, twintig jaar voorzitter van de vereniging De Nederlandse Toggenburger. Hij fokt circa veertig jaar geiten van zijn favoriete ras. Verder scharrelen er ook een toompje Friesche roodpelkippen en een aantal krombek-eenden rondom de hobbyboerderij. Het pluimvee dient meer ter stoffering van het boerenerf. Maar met de genoemde drie rassen wordt wel zeer selectief gefokt. En gezien de zeer smalle populatie van deze rassen is er extra veel aandacht voor de bloedlijnen en verversing.

De Toggenburger geit is van origine geen Drents ras. Begin vorige eeuw, omstreeks 1905, zijn enkele Toggenburger bokken uit Zwitserland geïmporteerd. Met als doel de kwaliteit van de toen aanwezige Drentse, kleine maar sterke dieren met een matige melkgift te verbeteren. De kruisingen leverden robuustere en kortharige dieren op met een hogere productie en een mooie kleur.

Doede de Jong is verknocht aan de Toggenburger. Hij fokt dit ras al circa veertig jaar. De bloedlijnen van zijn fokdieren lopen terug tot de twintiger jaren van de vorige eeuw.

Praktisch ras

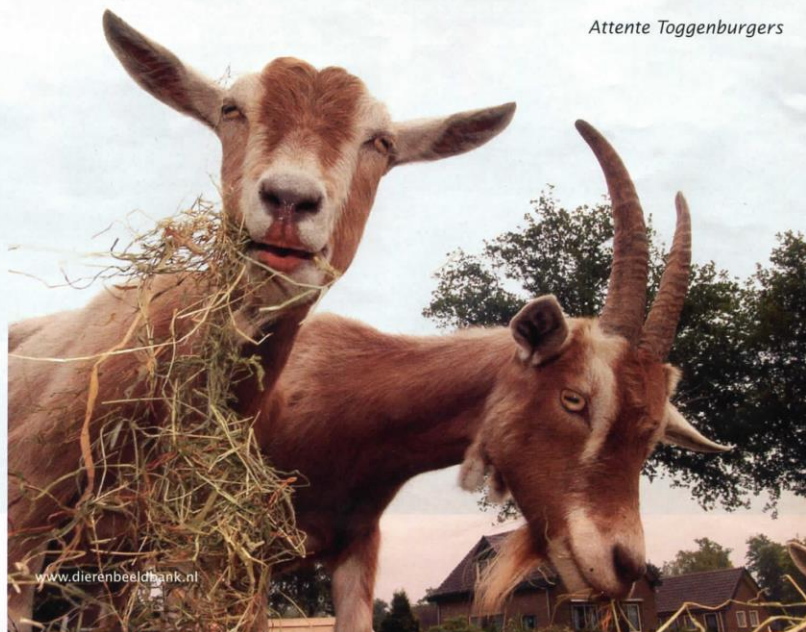
Waarom speciaal gekozen voor deze soort? De robuustheid van het dier en ook de mooie, chocoladebruine kleur en de wat afwijkende koptekening spreken Doede aan. Verder mag hij graag iets hebben wat minder vaak voorkomt. Het is een praktisch ras, geschikt voor de productie van melk en vlees. Ze hebben een goede constitutie, een lage ziektedruk en kunnen een hoge leeftijd

bereiken. Verder zijn het rustige dieren die zowel solitair als in een kudde goed gedijen. De Toggenburger is de Mrij onder de geiten. Beide zijn dubbeldoeldieren en beide zijn bedreigde rassen. Aldus de fokker.

De melkproductie omvat circa 850 tot 950

kg met 3,96% vet en 3,17 % eiwit in 289 dagen. Geitenmelk is licht verteerbaar. Het heeft een genezende werking bij huidaandoeningen als eczeem. Ook astmapatiënten hebben vaak baat bij het gebruik van deze melk. De rasomschrijving, die in 1938 werd aangenomen, is tot op heden van kracht. In grote lijnen komt het hier op neer: een compacte bouw en een compact type. Bij de geiten dient naast type en bouw de gebruikswaarde, dus 'melkgeit', duidelijk aanwezig te zijn. De bok dient robuuster van bouw te zijn en daardoor 'macht en durf' uit te stralen. Het type toont het best als schofthoogte – circa 70 cm – en romplengte als het ware een vierkant blok vor-

Attente Toggenburgers

*Doede de Jong met Sarie 153t
92 punten en 5 jaar oud*

men. De beharing dient kort en glad te zijn. De ideale kleur is melkchocoladebruin.

Populatie nadert kritische grens

De populatie benadert met een totaal aantal van duizend stuks de kritische grens. Want niet alle dieren zijn fokdieren. Er worden jaarlijks circa 650 geiten gedekt. Maar het aantal fokdieren van de actieve twintig fokkers, die de Toggenburger in stand moeten houden, bedraagt slechts krap driehonderd exemplaren, een smalle basis. Werden er in de jaren tachtig op de provinciale keuringen nog ruim twaalfhonderd stuks ter keuring aangeboden, nu is men blij met rond de zeventig aangevoerde dieren. Een teken aan de wand.

De fokcommissie organiseert jaarlijks in mei een studiedag waarbij ook dieren worden tentoongesteld. In november is de algemene ledenvergadering waar ook de fokkers aan het woord komen. Verder worden binnen de fokcommissie de bloedlijnen uitvergroot en de leden voorzien van foktechnische adviezen. Via hun computerbestand zijn proefparingen mogelijk. Hiermee tracht men het inteeltpercentage zo laag mogelijk te houden.

Vanwaar die teruglopende belangstelling?

Het fokken van oude en beschermde rassen is toch een wat emotioneel en nostalgisch gebeuren, vertelt Doede. Het spreekt met name jongeren steeds minder aan. Dat en niet te vergeten de beklemmende regelgeving, met name de I&R-registratie vinden velen te veel gedoe. Met als gevolg een langzame, maar zekere afname van het aantal hobbydierhouders, legt hij uit.

Eigen veestapel

Doede heeft momenteel elf melkgeiten. De gemiddelde leeftijd van zijn veestapel bedraagt ruim zes jaar. Meestal heeft hij er zes aan de melk, de rest is te jong of staat droog. Voor de dekkingen maakt hij gebruik van bokken van een van zijn medefokkers. Negen van zijn geiten hebben het predicaat elitedier en staan op de website www.toggenburger.nl. Deze dieren hebben minimaal negentig of meer punten behaald. Een aantal daarvan wordt speciaal als bokmoeder op de website gepromoot.

De melk is niet voor eigen consumptie, maar voor het opfokken van de lammeren. De geitlammeren worden deels aangehouden, deels verkocht. De niet fokwaardige bokken worden meestal geslacht tijdens islamitische offerfeesten. Opvallend is de toenemende aandacht vanuit de melkgeitenhouderij voor de Toggenburger, vanwege de goede constitutie en de lage ziektedruk van dit bedreigde ras. Doede de Jong en zijn collega-fokkers willen graag het sperma invriezen bij het CGN en ze willen een erkenning als bedreigd ras bij de Stichting Zeldzaam Huisdier. Een verzoek daartoe ligt inmiddels bij de SZH. ●

Voor meer info: www.toggenburger.nl

Vervolg uit: SZH nummer 1 februari 2011.

2012:

Dit jaar waren we te gast in Jubbega en deze keer stonden de foklijnen van Siep Poelstra en Durk Brinksma in de picture. De aanwezigen werden meegenomen in de fokdoelen die de beide heren zichzelf stellen. De foklijn van Siep Poelstra staat bekend als de Kina-lijn. Aan de hand van Modelgeit Kina 103 zijn de deelnemers meegenomen in de bloedlijn achter deze geit. Daaruit blijkt dat het een

Studiedag in Jubbega 2012

hele oude bloedlijn is, zeer waardevol binnen de Toggenburger fokkerij. Ook Durk Brinksma zijn dieren zijn afkomstig van oude bloedlijnen. Met deze informatie op zak, hebben de deelnemers weer stof tot nadenken over hun fokkerij en de daarin vertegenwoordigde bloedlijnen. zijn de deelnemers meegenomen in de bloedlijn achter deze geit.

Na het bespreken van het "paraplu" bestand wordt de eerste erkenning uitgereikt voor een erkend fokcentrum zeldzaam huisdierras. De heer van Burgsteden ontvangt voor zijn Nederlandse Toggenburger geitenfokstal "de Voorpost" te Eesveen de erkenningsplaat van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen. Met het gebruikelijke applaus en een wel gevatte grap neemt hij deze erkenning in ontvangst. Hij hoopt doormiddel van de erkenning tot fokcentrum, nog veel mensen kennis te kunnen laten maken met de gebruikswaarde en mooie verschijning van de Nederlandse Toggenburgergeit.

Jaarvergadering

Tijdens de SWOT-analyse die we in 2011 hebben opgesteld met onze leden is gebleken dat het merendeel van de leden het wenselijk zou vinden om binnen CW dieren te kunnen gebruiken die NCW zijn. Andersom is dat sowieso mogelijk. Het verzoek van de leden van de fokgroep Toggenburger aan de N.O.G. is: onderzoek de mogelijkheden om de scheiding tussen CW en NCW op te heffen, zodanig dat uitwisseling van fokmateriaal weer mogelijk wordt. Dit is zondermeer in het belang van een goede bloedspreiding binnen de fokkerij.

Tot slot heeft outsider Goffe de Boer tijdens onze bijeenkomst een verhaal gehouden over zijn beweegredenen om niet te kiezen voor de Nederlandse Toggenburger geit, maar voor het importeren van British Toggenburger geiten. We zijn meegenomen in de verschillen tussen beide geitenrassen.

2013: De voorjaarsactiviteit

Deze stond in het teken van de British Toggenburger. Om de British Toggenburger en de Nederlands Toggenburger met elkaar te vergelijken in de praktijk, heeft het bestuur van de Fokgroep Nederlandse Toggenburger een studie dag georganiseerd op het bedrijf van de fam. Van der Veen, waar een aantal British Toggenburger bokken aanwezig. Om 10.00 uur heette de voorzitter 60 personen welkom op deze studie dag. De dag begon met een rondleiding over het bedrijf van de fam. Van der Veen. Daarna begon de beoordeling van de dieren. Om de verschillen tussen beide rassen goed te zien en uit te leggen, waren er een aantal zuivere British Toggenburgers, Nederlandse Toggenburgers en ook wat kruislingen zowel geiten als lammeren aanwezig. We zijn deze dag bijzonder gastvrij ontvangen door de Fam. Van der Veen. Mede hierdoor was het ondanks het iets wat koude en slechte weer een zeer geslaagde dag, met veel meningen en discussie over geiten zoals de studie dag was bedoeld.

Studiedag over de British Toggenburger in Makkum 2013

2013: Het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN) van Wageningen UR richt zich op behoud en bevordering van duurzaam gebruik van genetische diversiteit van soorten die van belang zijn voor de landbouw en de bosbouw en verzamelt daarvoor genetisch materiaal van planten, (zeldzame) landbouwhuisdieren en bomen. In dat kader heeft CGN de Landelijke Fokgroep Toggenburger benaderd met de vraag om medewerking te verlenen aan de winning van sperma van Toggenburger bokken. Door opslag van genetisch materiaal van de Nederlandse Toggenburger geit in de genenbank wordt ook dit ras veiliggesteld. Het biedt mogelijkheden om genetisch materiaal uit de genenbank in te zetten om een ras te reconstrueren, wanneer genetische problemen in de fokpopulatie voorkomen, dan wel voor het toevoegen van unieke genen aan bestaande populaties. Piet van Leeuwen bood aan om de spermawinning bij hem te laten plaatsvinden. Dat kwam voor CGN mooi uit, want dan konden ook nog een paar Bonte bokken van Piet en Martijn springen. Henk Sulkers en Ina Hulsegge van CGN waren al vroeg op pad om op tijd aanwezig te zijn. 's Ochtends om 9.30 uur waren alle bokken gearriveerd. In totaal konden we acht Toggenburger bokken bijeen brengen voor de spermawinning. De dierenarts was aanwezig voor de controle van de gezondheid en het bloedtappen. Dat was nog niet eenvoudig. Niet iedere bok had daar even veel zin in. Van de volgende bokken is succesvol sperma gewonnen: Feldwebel (moederlijn: Bryanne),

Nicodemus (moederlijn Cobie 81), Øve van de Nieuwe Eisch (moederlijn Sarie 152), Johan (moederlijn Nellie 51), Cesar (moederlijn Kina 47), Quentin VW (moederlijn El Barca 80), Sarie's Daniël JH (moederlijn Sarie 146), Belisven B11 (moederlijn Eliza B81)

2014:

Deelname Dag van het Schaap Op 31 mei 2014 was de voorjaarsactiviteit van de Fokgroep onderdeel in het programma van De dag van het Schaap in Ermelo. Thema van de studiedag was het vergelijken van 23 aanwezige dieren met het beeld wat we voor ogen hebben, ook wel bekend als het "true-type". Onder leiding van Doede de Jong en Wim Voskamp hebben we de verschillende groepen Toggenburgers op volgorde gezet. Dit gebeurde interactief met de aanwezige leden. We hebben hiermee toch weer scherper gekregen wat ons fokdoel is. Naast het studiedoel was het ook de bedoeling om op deze dag een groot publiek te bereiken om het ras en onze hobby te promoten. Een groot publiek bereiken is geslaagd. De klaargelegde folders en kaartjes vlogen weg. Ook was er veel interactie tussen de aanwezige leden en het publiek. Vele toeschouwers konden op deze manier kennis maken met de Toggenburgergeit.

Studiedag tijdens de Dag van het Schaap, nu ook met geiten in Ermelo 2014

Onderzoek naar scrapie gevoeligheid

Vanuit Wageningen UR was er in 2013 een project gestart om te onderzoeken of we in Nederland kunnen komen naar een scrapie (TSE) ongevoelige geitenstapel. Na de eerste steekproeven bleek dat met name de Toggenburger hier uniek in te zijn. Uit een onderzoek in de winter van 2013/2014 bleek dat sommige geiten een anti-gen bezitten tegen deze aandoening, een artikel over het eerste resultaat was al te lezen in het vakblad de Geitenhouderij van augustus 2014. Nagenoeg alleen bij Toggenburgers werd het gen gevonden waardoor de dieren geen scrapie krijgen. Aan het verzoek vanuit het project en klankbordgroep om gericht te onderzoeken hoe het gen in de Toggenburger populatie aanwezig is hebben we in 2014 gehoor gegeven. In 2014 hebben bestuur en diverse leden veel energie gestoken in het onderzoek naar de scrapie gevoeligheid van onze dieren. Verschillende geitenhouders deden mee aan een onderzoek naar scrapie (TSE) bij geiten. Er werd in totaal van 254 Toggenburgers bloed verzameld. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat bij 41,3 % van de bemonsterde Toggenburgers het anti-gen aanwezig is (ze zijn dus resistent tegen TSE en kunnen daardoor de ziekte niet krijgen)

Goat TSE (goat scrapie eradication website)

8 november 2014: Bij de Toggenburger fokkers kan op de website van de fokorganisatie voortgang worden bekeken over zoeken naar 222K drager-dieren. Er werd een DNA-test in bloed van meer dan 250 dieren uitgevoerd gedurende de lente van 2014. De uitslagen hiervan zijn bij

http://www.goattse.eu/site/files/Geiten_scrapie_8november_2014-algemene_ledenvergadering.pdf> te vinden: Wegens de positieve ontwikkelingen werd aan de

Toggenburger fokorganisatie een presentatie verzorgd in Oene door

Dr. Jack Windig op 8 november 2014 waarin werd uitgelegd hoe verstandig het 222K allel in te fokken. De PowerPoint presentatie hiervan is ook op deze Toggenburger site te vinden.

Augustus 2014: uit vakblad Geitenhouderij- voortgang bij het zoeken naar scrapie-resistentie dragers en opvatting hoe te fokken op resistentie in Nederland.

2015:

Zaterdag 30 mei 2015 is de studiedag van de Fokgroep Toggenburger gehouden bij familie de Groot in Schelluinen. Het fokgroep bestuur had aangegeven het True Type interactief te willen bespreken aan de hand van groepjes geiten en bokken in diverse leeftijdsgroepen. In de catalogus, die door de organisatie voor alle aanwezigen was gemaakt, stonden de dieren per rubriek vermeld en achterin waren de raskenmerken met afbeeldingen van het True Type weergegeven. Door de geiten te beoordelen naar de onderdelen uit de bovenbalk van het keuringsrapport zoals 'type', 'uier', en 'ontwikkeling' kon de plaatsing nog al eens wisselen. Vooral een duidelijke uitleg bij de plaatsing is dan enorm belangrijk niet in de laatste plaats voor de eigenaren. Dit alles gebeurde onder leiding van voorzitter Doede de Jong.

Studiedag in Schelluinen 2015

2015:

Scrapie Genotypering

Net als in 2013 en 2014 hebben een aantal leden bloedonderzoek laten doen op het genotype te bepalen. In de fokkerij is dit een item waar men rekening mee kan houden. In het bokkenboek van 2016 zal bij de ongevoelige dieren het genotype worden vermeld. Het gaat hier om KK en QK dieren.

Tekst: Rita Hoving, Jack Windig, Andre Koekkoek, Herman Hoekstra, Kor Oldenbroek en Jan Langeveld

Vaak scrapieresistentie bij Nederlandse Toggenburgers

Zeldzame Nederlandse rassen zijn niet alleen onderdeel van ons cultureel erfgoed, maar hebben soms ook een verrassende genetische variant. Zo is sinds een paar jaar bekend dat er een allel bestaat dat bescherming biedt tegen scrapie. In onderzoek van Wageningen UR met de geitensector blijkt dat het relatief kleine ras de Nederlandse Toggenburger veel dieren kent met het scrapieresistentie allel.

Het Nederlandse landras bepaalde eeuwenlang het gezicht van de geitenstapel in ons land. Sobere dieren met weinig productie, meestal gehoord en langharig, met allerlei kleuren. Tussen 1900 en de Eerste Wereldoorlog zijn Zwitserse bokken geïmporteerd voor verbetering van de melk- en vleesproductie. In Drenthe waren dat Toggenburgerbokken, in de overige provincies Saanenbokken. Hieruit ontstonden de Nederlandse Toggenburger, de Witte en Bonte geit. Sinds eind jaren tachtig vond een enorme groei plaats in de professionele melkgeiten-

houderij. De meeste melkgeiten zijn niet-stamboekgeregistreerde Witte geiten, vaak aangevuld met een scheutje ander bloed (Nubisch, Alpine, Saanen en een enkele maal Toggenburger). De Nederlandse Toggenburger hoort samen met de Nederlandse landgeit, de Bonte geit en de Witte geit tot de vier zeldzame Nederlandse geitenrassen.

Waarom scrapieonderzoek?

Scrapie bij geiten is een ernstige ziekte die het zenuwstelsel te gronde richt. Het is ver-

want aan de gekkekoeienziekte (BSE) en wordt veroorzaakt door een verkeerd gevouwen eiwit (zgn. prion-eiwit). Vooral in Zuid-Europa, maar ook in Engeland worden scrapiegevallen gevonden bij geiten. In Nederland is slechts één maal in 2000 scrapie gevonden in een koppel dwerggeitjes. De gevolgen van een eventuele uitbraak op een bedrijf zijn groot: ruimen van alle gevoelige dieren en uitsluiting van export gedurende drie jaar.

In Europese projecten (zie www.goattse.eu) is scrapie bij geiten onderzocht. Sinds een paar jaar is bekend dat er van het prion-gen een genetische variant (het 222K-allel) bestaat die bescherming biedt tegen scrapie. De meeste dieren hebben het 222Q-allel (het wildtype). Elk dier heeft twee allelen: één geërfd van de vader en één van de moeder. Het K-allel is dominant over het Q-allel. Als een ouder KK (homozygoot resistent) is, dan zijn alle KK- en QK-nakomelingen resistent. Als beide ouders QK (heterozygoot resistent) zijn, dan is gemiddeld een kwart van de nakomelingen niet resistent.

Frequentie scrapieresistentie

Uit niet-systematisch onderzoek in 2005-2008 (anonieme slachthuismonsters) bleek dat de incidentie van resistente dieren minder dan 3 procent was. In overleg met de melkgeitensector en de Nederlandse Organisatie voor de Geitenfokkerij (NOG) is daarna een systematische steekproef opgezet bij fokkers van zeven verschillende geitenrassen die veel fokdieren leveren aan

Toggenburger melkgeiten op Nationale CW-geitenkeuring te Barneveld

Corrie Hoorweg

Kampioene keuring Certificaatwaardige geiten in 2014 Sweelhoeve Grietje 30

andere bedrijven: Witte geit, Melkgeit, Bonte geit, Toggenburger, Boerbok en Nubische geit. Per bedrijf zijn alle bokken en de minst verwante geiten getapt. Ook alle bokken van Geiten-KI Nederland zijn getapt. Deze bokken leveren een aanzienlijk deel van de nakomelingen op de melkgeitenbedrijven. In Tabel 1 staan de allelfrequenties uit deze steekproef van 292 dieren. Bij de Nubische geit, de Boergeit en de Neder-

Tabel 1 – Allelfrequentie in de steekproef per ras

ras	QQ	QK	KK	allel-frequentie
Witte geit	161	1	0	0,3%
Bonte geit	34	4	0	5,3%
Toggenburger	13	15	4	35,9%
Boerbok	29	0	0	0%
Nubische geit	21	0	0	0%
Landgeit	10	0	0	0%

landse landgeit is het gunstige allel niet gevonden. Bij de Witte, Bonte en melkgeiten is het allel slechts bij enkele dieren gevonden, bij de Toggenburger was het percentage gunstige dragers verrassend hoog (59 procent), de allelfrequentie was 36 procent.

Fokken op scrapieresistentie

De hoge frequentie van het K-allel in de Toggenburger biedt mogelijkheden om het resistentie-allel middels fokkerij goed in de populatie te verankeren. Als vervolgstap is gericht gezocht naar meer dragers. Samen met Wageningen UR heeft de fokcommissie voor de Toggenburgers een ranglijst van fokdieren samengesteld die (1) kans op dragerschap hebben, (2) van belang zijn om de diversiteit in het ras hoog te houden en (3) van belang voor de fokkerij zijn.

Van de 250 bemonsterde Toggenburgers bleek ruim 40 procent van de dieren resi-

stent tegen scrapie (allelfrequentie 25 procent). Met de Landelijke Fokgroep Toggenburger zijn drie mogelijkheden voor de fokkerij op scrapie-resistentie besproken:

(1) Geen specifieke aandacht geven aan de nu beschikbare informatie over dragers van het resistentie-allel, met als risico dat deze unieke resistentie kan verdwijnen.

(2) Vrijwillig fokken op scrapieresistentie. Dan moeten zo veel mogelijk genotypes van potentiële fokdieren bekend zijn op het moment van fokkerijbeslissingen.

(3) Verplicht op resistentie fokken. Dan sluit je een groot deel van de populatie uit met het risico op een te hoge inteelttoename (dit scenario is eigenlijk alleen aan te raden wanneer scrapie bij geiten in Nederland een groot probleem blijkt te worden).

De ledenvergadering koos de tweede optie en heeft op haar website de op dit moment bekende dieren met het gunstige allel openbaar gemaakt. De nakomelingen zullen getest moeten worden op het allel, en rekening houdend met andere gewenste eigenschappen geselecteerd worden.

Zeldzame rassen belangrijk

Het is niet duidelijk hoe het komt dat de Nederlandse Toggenburger een hoge frequentie heeft van het resistentie-allel, maar waarschijnlijk zijn er in het verleden één of meerdere invloedrijke voorouders geweest die toevallig het K-allel hadden, waardoor nu juist in de Nederlandse Toggenburger de frequentie van dit allel hoog is.

Dit bewijst eens te meer het nut van het behoud van zeldzame oorspronkelijke rassen. Hoewel het aan te bevelen is om scrapieresistentie goed in de Toggenburger te verankeren, mag dit niet ten koste gaan van een te sterke toename in verwantschap en inteelt. ●

Vervolg Uit: SZH 2015

2015:

Naast de gebruikelijk vaste agenda punten stond de Najaarsledenvergadering in het teken van de presentatie over 'de Zwarte Toggenburger' door Jelte Verbree. Jelte heeft het streven om Toggenburgers te fokken naar dezelfde ras standaard als de Nederlandse Toggenburger maar dan in de zwarte kleur. Naast bruine heeft Jelte nu een aantal zwarte Toggenburgers op stal staan. We hebben genoten van een inspirerende presentatie en het enthousiasme van deze fokker. Nadat de NOG de Zwarte Toggenburger heeft erkend als ras hebben de leden nu al ingestemd om met de "zwart" fokkers en "bruin" fokkers onder één fokgroep Toggenburger verder te gaan. Voor de fokkers van de Zwarte Toggenburgers betekend dit een enorme stimulans voor hun fokkerij. Door samen de krachten te bundelen hopen we dat dit een stimulans geeft voor alle Toggenburgerfokkers.

Van website Toggenburger Zwart.

2015:

Toggenburgers opgenomen in de genenbank

Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN) zorgt met de ontwikkeling en het beheer van de nationale genenbank voor landbouwhuisdieren voor ex situ behoud van rassen en de genetisch diversiteit binnen een ras. Voor meer informatie bezoek de CGN website: [Dierlijke Genetische Bronnen](#)

Via de link <http://www.genebankdata.cgn.wur.nl/index.html> kunt u zien welke dieren er nu in de genenbank staan. In de maand december zijn er weer een aantal dieren opgenomen in de genenbank. Er is op 12 en 19 december van 10 bokken van verschillende rassen sperma gevangen, in totaal ruim 200 rietjes. Door de inzet van een aantal enthousiaste fokkers die hier tijd en energie in hebben gestoken is ons ras weer wat meer veilig gesteld.

Genenbank Data

Alle donoren van ras Toggenburger.

Druk op kolomnaam om te sorteren.

ID	Naam	Informatie ras
NL1000542-61514	Quentin VW	▶ Toon
NL1001578-39788	Cesar	▶ Toon
NL1001577-39781	Ove van de Nieuwe Eisch	▶ Toon
NL0507895-NL0626	Sarie s Daniel JH	▶ Toon
NL1001573-39790	Johan	▶ Toon
NL2174958-NL0407	Nicodemus	▶ Toon
NL1016320-26087	Feldwebel	▶ Toon
NL1000544-90707	Belisven B11	▶ Toon
NL100028315823	Edulan	▶ Toon
NL100011420110	Tjedmar Barend	▶ Toon
NL100011620138	Tjedmar Harm	▶ Toon

Nederlandse Toggenburger geit

Algemeen voorkomen

Kruishoogte en romplengte moeten als het ware een vierkant blok vormen en het geheel dient voldoende grof van bouw te zijn.

Type

Compact. De gebruikswaarde (melkgeit) moet duidelijk zichtbaar aanwezig zijn.

Ontwikkeling

Gestreefd dient te worden naar een geit van 70 cm kruishoogte op volwassen leeftijd (circa vier jaar), met een romplengte die iets meer is dan de kruishoogte (circa 106%).

Beenwerk

De voorbenen zijn vanaf de knieën wit gekleurd.

De voorbenen zijn aan de binnenzijde wit, vanuit de oksels.

De dieren zijn kort in de kootbanden.

De lengte van de voorbenen is circa 50% van de kruishoogte.

De achterbenen zijn wit vanaf de hak tot aan de hoef.

De binnenzijde is wit vanaf en vanuit de liesstreek.

Uier

De uier is dun behaard. Deze haren moeten wit van kleur zijn.

Kop en hals

De kop is vrij kort en breed in het voorhoofd, met een zeer goed ontwikkelde kaak en een brede bek.

Het neusprofiel dient recht te zijn met een duidelijke 'insnijding' onder de ogen.

De hals mag niet te lang zijn, maar bespierd en krachtig.

Voorhand

Breed en ruim met voldoende diepte.

Middenhand

Per se niet te gerekt, maar wel ruim en (opvallend) diep met brede lendenen.

Achterhand

Kruis is vierkant van vorm. Dijen en schenkel goed gespierd.

Kleur

De hals, voor- en middenhand en het kruis dienen egaal bruin of zwart van kleur te zijn.

Ook de dij en schenkel waar de spiegeltekening niet geplaatst is.

De meest ideale kleur is melkchocoladebruin of lakzwart.

Variatie van zwart, donkerbruin tot zeer lichtbruin.

De staart is op de bovenzijde bruin of zwart behaard en wit omrand.

De onderkant dient vleeskleurig te zijn.

Beharing

Kort en glad. Kam over de rug en broek aan dij/schenkel is toegestaan.

Fout: langharig en geschoren.

Aftekening

Oren zijn wit omrand. Op de buitenkant een bruine of zwarte driehoek. Binnenkant vleeskleurig. Het masker is vanaf de stootknobbels tot aan de snuit duidelijk zichtbaar aan beide zijden van het neusbeen. De snuit heeft dezelfde kleur.

Bellen zijn niet verplicht. Indien aanwezig, dan het liefst wit van kleur. Behoren aan de hals te zitten, net onder de keelstreek. Veelal hebben de dieren onder de hals, in de keelstreek één grote of soms twee witte vlekken.

Nederlandse Toggenburger bok

Algemeen voorkomen

Kruishoogte en romplengte moeten als het ware een vierkant blok vormen en het geheel dient voldoende grof van bouw te zijn.

Type

Compact. Naast rasadel dient de bok mannelijkheid uit te stralen.

Ontwikkeling

Op een leeftijd van drie jaar dienen zij een kruishoogte te hebben van 80 cm of meer. Romplengte is circa 106% van kruishoogte.

Beenwerk

De voorbenen zijn vanaf de knieën wit gekleurd.

De voorbenen zijn aan de binnenzijde wit, vanuit de oksels.

De dieren zijn kort in de kootbanden.

De lengte van de voorbenen is circa 50% van de kruishoogte.

De achterbenen zijn wit vanaf de hak tot aan de hoef.

De binnenzijde is wit vanaf en vanuit de liesstreek.

Scrotum

De achterkant van het scrotum is dun behaard. Deze haren moeten wit zijn.

Kop en hals

De kop is vrij kort en breed in het voorhoofd, met een zeer goed ontwikkelde kaak en een brede bek. Het neusprofiel dient recht te zijn met een duidelijke 'insnijding' onder de ogen. De hals mag niet te lang zijn, gespierd en krachtig.

Voorhand

Breed en ruim met voldoende diepte.

Middenhand

Per se niet te gerekt, maar wel ruim en (opvallend) diep met brede lendenen.

Achterhand

Kruis is vierkant van vorm.

Dijen en schenkel goed gespierd.

Kleur

De hals, voor- en middenhand en het kruis dienen egaal bruin of zwart van kleur te zijn.

Ook de dij en schenkel waar de spiegeltekening niet geplaatst is.

De meest ideale kleur is melkchocoladebruin of lakzwart.

Variatie van zwart, donkerbruin tot zeer lichtbruin.

De staart is op de bovenzijde bruin of zwart behaard en wit omrand.

De onderkant dient vleeskleurig te zijn.

Beharing

Kort en glad. Kam over de rug en broek aan dij/schenkel is toegestaan. Fout: langharig en geschoren.

Aftekening

Oren zijn wit omrand. Op de buitenkant een bruine of zwarte driehoek. Binnenkant vleeskleurig. Het masker is vanaf de stootknobbels tot aan de snuit duidelijk zichtbaar aan beide zijden van het neusbeen. De snuit heeft dezelfde kleur.

Bellen zijn niet verplicht. Indien aanwezig, dan het liefst wit van kleur. Behoren aan de hals te zitten, net onder de keelstreek. Veelal hebben de dieren onder de hals, in de keelstreek één grote of soms twee witte vlekken.

Schoonheids- en uitsluitingsfouten

- *bruine of zwarte aanslag (haartoppen) in het witte tekeningsbeeld is een schoonheidsfout.
- *kleurnuance in het bruin of zwart is een schoonheidsfout.
- *een vlek of streepje aan de kop bij geiten is een schoonheidsfout.
- *haken en uitlopers aan de spiegel zijn schoonheidsfouten.
- *een witte driehoek aan de onderkaak sluit bekroning uit en bij opmaak van het keuringsrapport wordt voor Alg. Voorkomen geen punten toegekend maar de letters "Afg" = afgekeurd.
- *losse witte vlek(ken) aan de romp en/of aan de hals (halsvlakten en/of halsranden) zijn fouten, welke bekroning uitsluit en bij opmaak van het keuringsrapport wordt voor Alg. Voorkomen geen punten maar de letters "Afg" toegekend.
- *bruine of zwarte vlek(ken) of strepen in het witte tekeningsbeeld zijn fouten, welke bekroning uitsluiten en bij opmaak van het keuringsrapport wordt voor Alg. Voorkomen eveneens de waardering "Afg" toegekend.
- *geheel witgekleurde haren in het bruine of zwarte tekeningsbeeld (stekelharig) is een fout welke bekroning uitsluit en bij opmaak van het keuringsrapport wordt voor Alg. Voorkomen geen punten maar de letters "Afg" toegekend.

Het keuren van Toggenburgergeiten in volgorde van belangrijkheid:

TYPE:

- a. zijaanzicht: met aandacht voor lichaamsdiepte ten opzichte van de beenlengte.
 - middenhand: ruim en opvallend diep, maar niet gerekt!
 - wigvorm is gewenst, echter met behoud van borstdiepte.
- vooraanzicht: in verhouding tot de grootte een brede borst.
- bovenaanzicht: goed gevuld in schouders en lendenen, vierkant kruis, liever niet te scherp op de schoft.

UIERVORM: een solide uier met correcte speenstand en -vorm.

BEENWERK + GANG: "let op korte kootbanden".

BEHARING: glad en fijn, iets langere haren toegestaan aan dijen en rug (broek en kam) maar liever niet.

AFTEKENING: de kleur dient egaal te zijn, de nuance is minder belangrijk.

Rasomschrijving is een uitgave van Landelijke Fokgroep Toggenburger

2017

www.toggenburger.nl

2018 Bestuur Landelijke Fokgroep Toggenburger:

Doede de Jong	-voorzitter
André Koekkoek	-secretaris
Roel Geerling	-penningmeester
Jan Lanting	-bestuurslid
John Hazendonk	-bestuurslid